

Fiskimenn eiga at ænsa eftir, at oljukaðini eru merkt V. T., til tað tryggjar dygdagóð oljukaðini.

fremsette berettigede Krav vedrørende Grønlandsspørgsmaal. Opnaedes intet, kunde Selvstyrepattiet dog blive Pisken fri, og saa kunde de med fornyet Kraft komme til Vælgerne ad Aare, og da vilde Piskene gaa over Stauungs Ryg. Som Landet ligger nu, for Selvstyrepattiet vel ikke møde mer med disse Navne til Valg.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Folkeafstemning.

Spørgsmaal om en eventuel Folkeafstemning, for at skaffe Klarhed i den forhaandenværende politiske Situation, er i disse Dage meget aktuelt. Statsminister Stauning udtaler, foranlediget ved telegrafisk Forespørgsel, i den Anledning:

De Udtalelser jeg hidtil har fremsat om de politiske Forhold paa Færøerne, har jo understreget Ønskeligheden af et snarligt Valg til Lagtinget, for derigenem at faa skabt en tiltrængt Klarhed af Situationen. Men jeg har intet principielt at indvende mod en Folkeafstemning i Stedet for et Valg. Hvis Lagtinget med et anstændigt Flertal vedtager et Forslag om Folkeafstemning, vil vi ikke modsætte os et saadant Forsøg; det maatte i saa Fald undersøges, om det vil blive nødvendigt at vedtage en særlig Lov herom. Hovedsagen er imidlertid, at Befolkningen faar Adgang til at udtale sig om, hvorvidt den ønsker den nuværende Forbindelse med Danmark opretholdt eller ikke, og personlig nærer jeg ikke Tvivl om, at det langt overvejende Flertal vil stemme for fortsat Samhörighed.

København, 28. Septbr. 1930.
Th. Stauning.

Aldersrenteloven.

Da det var vanskeligt i Aar at samle Flertal i Lagtinget for det af Lagtingsmand Viðstein fremsatte Forslag om Aldersrentelov, fremsattes Ændringsforslag om at tilstille Forstandskaberne Sagen til Erklæring, Lagtinget vedtog det fremsatte Ændringsforslag.

Fiskemarkedet.

(Telegram til Amtet).

23.—9.

Genua: Priser uforandret; fra Island 920, 1183, 920; fra Frankrig 11 Tons; fra Norge 100 Kilo.
Barcelona: Tilførsel af islandsk 230; Priser for 1ste Klasse 106—115; Beholdning af alle Sorter 650.

24.—9.

Bilbao: Tilførsel af færøsk 124, af islandsk 834; Beholdning af færøsk 400, af islandsk 1000, af norsk 50; Priser for færøsk 99 Pesetas pr. 50 kg, for islandsk 95—98, for norsk 100.

Gáva til forngripa-goymsluna.

Forngrípagoymslan fekk nú við »Tjaldri« eina ógvuliga forvitnisliga gávu: ein vakran málning av teim gomlu amtmannshúsum. Grannahúsinu eru eisini á myndini eins og Havnará og brýrnar um ánnu. Her er soleiðis avmyndaður ein partur av tí gomlu Havnini, ið nú er aldeilis umbroyttur.

Koldt Vand og Persil-

og Fornylsesbadet til

alle fine Stoffer er færdigt!

Persil sparer Dem for alt Besvær. De kulerte Stoffer trykkes blot let i det milde Persilskum. De skyller Tøjet hurtigt og omhyggeligt, idet De tilsætter det første Skyllvand lidt Edulac, hvorved Stofferne Farver bliver som nye, deretter ruller det vaskede Stykke ind i et rent hvidt Frotteklæde, der opsuger Fugtigheden. De vil blive glade overrasket, naar De ser, hvor smukt alting bliver. Men glem ikke først at prøve med en lille Snip af Tøjet, om det er vaskeligt. Følg denne Fremgangsmaade og bliv tilfreds.

Persil

vasker skaansomt de sørfeste Stoffer.

Fremstillet nu ligesom Henko, IMI og ATA paa Henkel & Co.s nye Fabrik i København.

Tað er konventnalinna í Vemmetofte, frúgvín Emilie Manthey, ið hevur málað hesa mynd. Kona amtmannsins Ployen og hon vóru systlar, og hevur hon verið í Føroyum og vitjað systrina og tá málað húsini og henda partin av Havnini. Sum kunnugt fór Ployen úr Føroyum í 1818, og myndin kann íð ikki vera málað seinni enn hetta ár. Tá ið Emilie Manthey doyði í 1892, fekk systursonur hennara C. Weidemann, amtsforvalitari, málningin, og hevur nú deydshúg hansara givið forngrípagoymsluni myndina.

Færingerne og Grønland.

(Sluttet).

II. Hensyn til Grønlanderne, dem, der efter min Mening har første Ret til at blive hørt og taget mest Hensyn til, eftersom det er ældgamle Fangstomraader, der er Tale om.

Vi Grønlandere sympatiserer paa ingen Maade med Færingernes Forslag. Og hertil har vi følgende Grunde: Derved vil en endnu vigtig grønlandsk Næringsvej, Sælfangsten, ødelægges i de Strækninger, hvor Fiskerskiibe arbejder. Fiskeri er en Næringsvej, der for Øjeblikket og forhaabentlig for Fremtiden er den vigtigste for os, og vi vil paa ingen Maade have Konkurrenter herop; endelig ønsker vi endnu ikke Oplukning af Vestgrønland eller kun Dele deraf.

1. Hvis de færøske Fiskere faar Lov til at fiske helt ind til Fastlandet og i Fjordene, saa vil Sælfangsten, der falder netop paa den Aarsid, da Fiskerskiibene kommer, nemlig i Juni Maaned, ødelægges. Ganske vist er Sælfangsten ikke mere den vigtigste Næringsvej for Grønlanderne, Men de faa Sielskind, man faar af den, er saa vigtige, at Ødelæggelsen af denne medfører stor Nedgang i materiel og social Henseende. Det betyder Mangel af Kajakskind. Følgen vil blive mere Nød om Vinteren. Og det betyder Mangel af Klæder, især Kamikskind, der atter betyder forværrede Sundhedsforhold.

2. Ethvert Folk vil som Regel være ene om at udnytte sit eget Lands Goder, ganske vist forudsat, at det selv kan udnytte Mulighederne. Dette er en selvfølgelig Ting for alle. Hvis vi ser vore nærmeste Naboer, Islænderne, der ogsaa mest lever af Havet, saa har de ogsaa Søterritorialgrænse og vil paa ingen Maade have, at de fremmede fisker inden for den. Og dog er denne Grænse meget mere vigtig for os, idet den ikke alene giver os flere Rettigheder frem for de fremmede, men mest, fordi den væner os imod de Ulykker, der kan komme ude

fra. Derfor ønsker vi, at den Grænse, der af det skærmende, bevogtede Danmark blev sat i den Tid, da vi selv endnu ikke kunde se, hvad der var bedst for os, endnu skal bestaa.

Fiskeri er i hurtig Udvikling heroppe. Det er allerede det vigtigste Erhverv i Sydgrønland og vil sikkert være det vigtigste for Fremtiden. Derfor ønsker vi ikke at kalde fremmede Konkurrenter herop — i hvert Fald for Tiden.

3. Endelig ønsker vi for Tiden ikke, at Vestgrønland eller kun Dele deraf skal aabnes. Lukkes Døren op for Færingerne, saa vil andre ikke-danske Borgere følge efter. Jeg vil ærligt tilstaa, at den Mening om Monopolet blandt Grønlanderne kun træffes i den mindre Del af Befolkningen. Største Delen har endnu ingen Mening om det Spørgsmaal. Og jeg nægter heller ikke, at der findes Grønlandere, der ikke har samme Mening som vi — men hvor findes et Folk, hvis Medlemmer er alle af samme Mening? Hele Spørgsmaalet er vigtigt og aktuelt for Grønlanderne og Danmark. Vi vil altid gerne høre Oppositionens Meninger og tale sammen om disse. Og jeg vil sige, at i Oppositionen findes Mænd, vi har den største Agtelse for. Med andre Ord: Vi er ikke ensidigt paavirket. Vi har set Sagen fra begge Sider. Men naar en Grønlander i dybeste Alvor spørger sig selv, hvad der er det bedste for det brede Lag af Befolkningen, saa famler han ikke for at finde Svaret — hvor utilfreds med de nuværende Forhold han end er. — Og Svaret bliver, at det er — mildest talt — alt for dristigt med Landets Aabning for Tiden eller i den nærmeste Fremtid. Det er nemlig hævet over al Tvivl, at selv om Aabningen kan blive til Velgørelse for nogle faa Grønlandere, saa vil den i det store og hele være til Skade og Fordærv for de fleste Grønlandere.

Og navnlig den, der har set de smaa, isolerede Bopladser, vil indrømme, at Tiden endnu ikke er inde.

Og jeg vil tilføje, at hvis det en Gang kommer saa vidt, at Oplukning af Landet og Monopolets Ophævelse vil blive det bedste tjænlig for Grønlanderne, saa vil vi selv være de første, der med Glæde hilser den nye Tid, og det samme vil Administrationen, Styrelsen, gore, idet den kun har villet — hvad der er enhver Styrelses Pligt — det bedste for Grønlanderne.

Hvis jeg nu til sidst skal samle, hvad jeg vil sige her, saa vil jeg fremsætte følgende: at Færingerne ikke bør opnaa mere, end hvad de hidtil har opnaaet. Lad dem beholde deres Havn (Færingehavnen) og fiske indenfor Territoriet som hidtil med de yderste Øer som Græne.

Men de maa ikke faa vore Fangstomraader lukket op ved Ophævelse af den nuværende Territorialgrænse.

Vi haaber, at dette Ønske vil respekteres, og det vil jo være uretfærdigt, hvis man ikke tager Hensyn til os.

Hvis Regeringen trods alt vil gennemføre og stadfæste Forslaget som Lov, saa er dette sket imod Befolkningens Vilje. Og hermed er en uholdt Uret sket ikke alene for Grønlanderne, men for hele det kulturelle Arbejde, Danskerne har gjort for Grønlanderne. Det vil være Spild af det hele. Standsning paa Midtvejen og Ødelæggelse af, hvad man majsommeligt har bygget op i et langt Tidsrum.

Godthaab, Sommeren 1930.
Avggo Lynge.

Torskur ferðast millum Grønlands og Islands! — Nú er fort víndaligt prógv fyrri, at torskurin fer alla hina longu leið frá fiskigrunninum við Vesturgrønland og til Íslands. Um hetta evni hevur Johs. Schmidt, professari, skrivað grein, sum staðið hevur í ymsum bløðum. Í august-heftinum av »Egri« skrivur hin heimsfrægi Íslandski fiskifrøðingurin Bjarni Sæmundsson um hetta mál. Hann greiður frá, at torskamerkingin í Norðuratlantshavinum var tikið upp í 1903 av Donum undir umsjón av fiskiskipum Johs. Schmidts. Tey fyrstu úrslitini vísu, at torskurin ferðaðist bert stuttar leiðir. Í 1924 tóku Danir upp merking av torsk við Grønland og hava

hildið fram hesa merking øll árin síðani. 1000—2000 fiskar hava verið merktir hvørt árið. Fyrstu árin var torskurin veiddur aftur stutta leið frá merkingarstaðnum, millum 60—65 breiddarstigi norðra. 23. mars 1927 hendi tað merkjuga, at ein torskur, sum var merktur við Sukkertoppen 65° n., var veiddur á kontunum í Faksafloa. Hann, ið veiddi, var skiparin Stefán Jóhannesson á skipinum »Namdale«; men vegna tess, at hetta var einasta domi, var tað ikki birt í bløðum sum nógott víndaligt prógv. Í vetur síðastlidna og í vár eru komin fleiri domir, sum til fullnar prógva, at torskur ferðast hesa longu leið. Fimm torskur merktir í Grønlandi 1928 og 1929 eru síðsta vetur veiddir aftur við vestur- og norðurland Íslands. Hin sætti var veiddur 8. mai í ár út av Pátríksfirði; hann var merktur við Godthaab í 1926.

B. Sæmundsson heldur tað vera ivaleyst at, tá 6 av teim gott túsund torskum, sum merktir vóru við Grønland hesi ár, eru veiddir við Ísland í ár, so hava stórar torskamengdir verið á ferðini hesa leið. Hvørt orindi teirra hevur verið til hetta fjarlaga land, veit eingin fyrri vist; men bæði Schmidt og Sæmundsson eru á einum máli um, at tað anlin er ætíð, teir hava gingið eftir, ella teir eru farnir hesa longu leið til at gýta. Er hitt seinna tilfelli, halda teir torskarnar vera Íslandskar av uppruna, tí oftast søkir fiskur sær gýtingarpláss, har hann er vorðin til; men enn er einki beinvegis prógv fyrri, at torskur hevur ferðast frá Íslandi til Grønlands, so hitt fyrri kann eisini hava verið orindi hesa langferðafiska; men so skuldu teir, eftir gomlum merkjum, farið aftur til Grønlands at gýta, um teir vóru kyknaðir upp har.

Báðir hesir víndamenn siga hetta uppdagils vera stórmærkju- uligt, og teir halda eisini, at tað kann koma at vera týðningarmikið fyrri fiskiskapin; men ein hovuðstreyt fyrri, at ransóknirnar kunna forast út í æsir, er, at fiskimenn ænsa væl eftir merktum fiski og senda merkini fram til rætta viðkomandi. Øll merking er til einkis, um ikki fiskimenninir starva hond í hond við víndamönnum, og teir eru báðir einsgðir um heiðurin, tá stórmærkjulig uppdagilsir verða gjord. Eingin veit, til hvønn frama hetta starv kann koma at verða fyrri fiskiskapin í framtíðini. Tað ræður tí um at vera ænsin og álítandi.

Lýsingar

SHELL

BENZIN ER BEDST

ÍS VIRKI

keypir góðar, fersksaltaðar lippur — lippurnar mega í salt skjótast møguligt. — Prisurin liggur um 50 oyr. kg.

ÍS VIRKI